

Amirxon Ne'matov
Buxoro davlat universiteti talabasi

PSIXOLOGIK DAHSHATNING MOHIRONA TADQIQI

(NAZAR ESHONQULNING “SHARPA” ASARI ASOSIDA)

Annotatsiya: “Sharpa” psixologik hikoya bo‘lib, Eshonqulning tafsilotlarga bo‘lgan sinchkovlik bilan e’tibor berishi, ta’sirchan tasvirlashi, hikoya qilish uslublaridan innovatsion foydalanishi orqali o‘z janridan ustun turadi. Ushbu maqolada Eshonqulning yozish uslubi hikoyaning tematik chuqurligi va hissiy aks sadosiga qanday hissa qo‘shishi ko‘rib chiqiladi, uning ta’sirchan va bezovta qiluvchi hikoya to‘qishdagi mahorati ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: Sharpa, psixologik, metafora, soya, izolyatsiya, xayolparastlik.

Аннотация: «Шарпа» — это психологическая история, которая выделяется в своем жанре тщательным вниманием Эшанкул к деталям, впечатляющими образами и новаторским использованием техник повествования. В этой статье рассматривается, как стиль письма Эшанкуля способствует тематической глубине и эмоциональному резонансу рассказа, подчеркивая его умение создавать захватывающее и тревожное повествование.

Ключевые слова: Призрак, психологическое, метафора, тень, изоляция, фэнтези

Abstract: "Sharpa" is a psychological story that excels in its genre with Eshanqul's meticulous attention to detail, impressive imagery, and innovative use of storytelling techniques. This article examines how Eshanqul's writing style contributes to the story's thematic depth and emotional resonance, highlighting his skill at weaving a compelling and disturbing narrative.

Key words: Ghost, psychological, metaphor, shadow, isolation, fantasy

Zamonaviy o‘zbek adabiyotining ko‘zga ko‘ringan namoyandasi Nazar Eshonqul an’anaviy hikoyachilikni zamonaviy psixologik tushunchalar bilan uyg‘unlashtirish qobiliyati bilan mashhur. “Sharpa” asari uning ijodining yorqin namunalaridan biri bo‘lib, u qo‘rquv, yolg‘izlik va psixologik hukmronlik uchun kurash mavzularini o‘rganadi. Hikoyaning ta’sirchanligi uning syujetidagina emas, balki Eshonqulning hikoya uslubida qahramonning ichki g‘alayonini va har joyda mavjud bo‘lgan xayolparastlik tahdidini kuchaytirishidir. Hikoya xayolparastning tashqi tahdidi haqida bo‘lgani kabi, qahramonning ichki jangi haqida ham. Eshonqul qahramon ruhiyatiga chuqur kirib boradi, uning qo‘rquvi va umidsizligining nozik tomonlarini o‘rganadi. Ushbu psixologik izlanish qahramonning fikr va his-tuyg‘ularini ochib beruvchi introspektiv parchalar orqali uzatiladi va shu orqali o‘quvchi va qahramonning og‘ir ahvoli o‘rtasidagi chuqur aloqani kuchaytiradi.

Qahramon doimo hamma joyda unga ergashadigan "sharpa" haqida xabardor bo‘ladi. Bu mavjudlik shunchaki uning tasavvuri emas; uning fikr va harakatlariga ta’sir ko‘rsatadigan, uning voqeligining markaziy qismiga aylanadi. Sezilib turgan qo‘rquv nafaqat noma’lum, balki chuqur shaxsiy va samimiy narsadir, chunki u qahramonning har bir harakati va fikrini biladiganga o‘xshaydi. O‘z ahvolini do‘sti bilan baham ko‘rishga urinishlariga qaramay, u tubdan izolyatsiya qilingan. Bu izolyatsiya uning qo‘rquvini kuchaytiradi, chunki uning holatini tasdiqlaydigan yoki tasalli beradigan hech kim yo‘q. Sharpaning boshqalar bo‘lganda yashirinish qobiliyati qahramonning azob-uqubatlarida alohida va yolg‘iz qolish hissini yanada kuchaytiradi.

Eshonqul hikoyani boyitish uchun timsol va metaforadan foydalanadi. Fantomning o'zini qahramonning ishonchsizligi va qo'rquvining ko'rinishi sifatida talqin qilish mumkin. Soyalar, zulmat va doimo kuzatuvchanlik hissining takrorlanuvchi tasvirlari qahramonning ichki kurashlari uchun metafora bo'lib xizmat qiladi. Ushbu simvolizm qatlami hikoyaga mukammallik qo'shib, o'quvchilarni qahramon kechinmalarining kengroq oqibatlariga haqida o'ylashga undaydi. Eshonqulov timsol va metafora yordamida hikoyaning psixologik ta'sirini chuqurlashtiradi. Sharpaning o'zi hal qilinmagan qo'rquv, aybdorlik uchun metaforadir. Qahramonning o'z xonasini qushlar va quyosh rasmlari bilan yoritishga urinishlari uning erkinlik va tinchlikka intilishini anglatadi. Biroq, bu ramzlarning sharpa tomonidan yo'q qilinishi uning ichki jinlarining qat'iyatligini va ularni yengish qiyinligini bildiradi.

"Sharpa"ning hikoya tuzilishi keskinlikni asta-sekin kuchaytirish uchun ehtiyotkorlik bilan yaratilgan. Nazar Eshonqul xayol tabiatini, uning qahramonga ta'sirini sekin-asta ochib berib, taranglikni kuchaytiradi. Ushbu bosqichma-bosqich vahiy o'quvchilarni kutish va qo'rquv tuyg'usini kuchaytiradi. Hikoyaning boshidan oxirigacha o'quvchi e'tiborini o'zida ushlab turishini ta'minlab, tezligi sinchkovlik bilan nazorat qilinadi. Hikoyaning psixologik teranligi hikoyachining ishonchsizligi ehtimoli bilan yanada kuchayadi. Qahramon bilan qolgan do'st sharpani ko'rmaydi, bu esa qahramon aqlining mahsuli bo'lishi mumkinligini taxmin qiladi. Bu noaniqlik o'quvchilarni hikoya ichidagi voqelikning mohiyatini shubha ostiga qo'yadi va aql va jinnilik o'rtasidagi nozik chiziqni ta'kidlaydi. Voqea davom etar ekan, qahramonning ruhiy holati yomonlashadi. Sharpaga bo'lgan obsessiyasi uni iste'mol qiladi, doimiy hushyorlik va qo'rquv hayotiga olib keladi. Bu jinnilikka tushish uning tobora tartibsiz xatti-harakatlari va sharpa bilan uchrashishlarining kuchayib borayotgan ta'riflari orqali tasvirlangan. Hikoya qahramonning asta-sekin aqli va hayoti ustidan nazoratni yo'qotishini tasvirlaydi.

Qahramonning jismoniy va ruhiy jihatdan yakkalanib qolish hissi kuchayib borayotgani xayolotning hamma joyda mavjudligi bilan aks etadi. Bu izolyatsiya uning qo'rquvini kuchaytiradi va hikoyaning keskinligini oshiradi. Eshonqul bu mavzuni kuchaytirish uchun uy sharoitidan unumli foydalanadi - ko'rinishidan oddiy, lekin tobora klaustrofobik uy sharoitida. Sharpa noma'lum va boshqarib bo'lmaydigan narsani anglatadi, asosiy qo'rquvlarga tegadi. Hikoya qanday qilib qo'rquv voqelikni buzishi, mantiqiy fikrga putur yetkazishi va nochorlik tuyg'usiga olib kelishini ko'rib chiqadi. Eshonqul bosh qahramon boshidan kechirgan voqealar orqali qo'rquvni qarshi turish va tushunish kerak bo'lgan qudratli kuch sifatida tasvirlaydi.

Bosh qahramonning xayolparast bilan jangi ham o'z ongi va muhitini boshqarish uchun kurashdir. Bu mavzu uning xayolotga qarshi turish va uni yo'q qilishga bo'lgan turli urinishlarida o'z aksini topgan bo'lib, insonning o'z qo'rquvini egallashga bo'lgan kengroq xohish-istagini ramziy qiladi. Eshonqulning bu kurash tasviri insoniy holatning umumbashariy jihatini aks ettirgani uchun o'quvchilarda fundamental darajada aks-sado beradi.

Xulosa qilib aytganda, Nazar Eshonqulning "Sharpa" asari psixologik dahshatning mohirona tadqiqi bo'lib, o'zining chuqur hikoya qilish uslubi va tematik teranligi bilan ajralib turadi. Nazar Eshonqul yorqin tasvirlar, psixologik mulohazalar va ramziy hikoyalar orqali o'quvchilarni ham aqliy, ham hissiy jihatdan o'ziga tortadigan ta'sirchan hikoya yaratadi. "Sharpa" shunchaki hayajonli hayol haqidagi hikoya emas; bu qo'rquv, izolyatsiya va psixologik suverenitet uchun inson kurashi haqida chuqur meditatsiya. Nazar Eshonqulovning "Sharpa" asari o'z qahramonining psixologik manzarasiga chuqur kirib borgan boy hikoyatdir. Hikoya qo'rquv, yolg'izlik va ko'zga ko'rinmas bir kuch ta'qib qilish hissi bilan kurashayotgan inson onginging yorqin kashfiyotidir. Eshonqulov tashqi va ichki olamni bir-biriga chambarchas bog'lagan adabiy uslubni qo'llagan bo'lib, o'quvchilarga qahramonning ruhiy iztirobga tushishini his qilish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. U.Hamdani. Jahon adabiyoti: modernizm va postmodernizm. T.: 2020.
2. N.Eshonqul. Ijod falsafasi. Mendan –mengacha.T.: 2018.
3. . Makhmidjonov, S. (2021). ARTISTIC INTERPRETATIONS OF THE EDGES OF THE HUMAN PSYCHE. Интернаука, (15-3), 75-76..
4. THE INWARD WORLD OF AN ARTISTIC DEPICTION OF THE CONTRADICTIONS M Shoxruxbek, A Qosimov, QA Abdurashidovich... - 2022
5. EXPRESSION OF FEMALE ARTISTRY MJ Ahronqulovna, H Jo‘raev, M Shoxruxbek... - 2022